

La comprensió lectora

Orientacions per a la millora de la lectura

Educació primària

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Comprensió lectora: la lectura

La llengua escrita, a diferència de la llengua oral, ha de ser més explícita, ja que no disposa dels recursos contextuals com el gest i la mirada, ni té una situació de comunicació compartida entre l'emissor i el receptor. En canvi, té la qualitat de fixar el missatge i mantenir-lo en el temps.

La comprensió lectora té el suport d'un text i la representació gràfica del llenguatge. Com en el cas de la llengua oral, la comprensió de textos escrits implica el coneixement d'un lèxic i unes estructures morfosintàctiques que en l'escrit poden ser diferents que les de la llengua oral. A més a més implica el coneixement, encara que sigui d'una manera intuïtiva, de l'estructura textual que organitzen les idees i responen a uns objectius diferents i exclusius de l'escrit.

El procés de lectura implica diverses activitats cognitives; l'alumnat ha de descodificar el text i relacionar les grafies amb els fonemes de la llengua (tant si verbalitza com si no). Però, a més a més implica ser capaç d'extreure diferents idees del text, d'interrelacionar-les entre si per arribar a un significat més ampli i establir-hi una jerarquia. Això no vol dir que la comprensió del text sigui la suma de la comprensió dels elements aïllats, sinó al contrari, el procés de comprensió es dona conjuntament en la paraula, la frase i el text.

No obstant això, la comprensió lectora no és una qüestió de tot o res sinó que hi ha diferents aspectes dins de la comprensió. Es poden distingir tres tipus de comprensió: *la comprensió literal o d'obtenció d'informació del text*, *la comprensió interpretativa o inferencial* i *la reflexiva o avaluativa*. Les dues darreres van més enllà de la informació continguda en el text, requereixen els coneixements previs de la persona que llegeix i li demanen cada cop més una intervenció.

Els aspectes inicials: la descodificació i el reconeixement de paraules

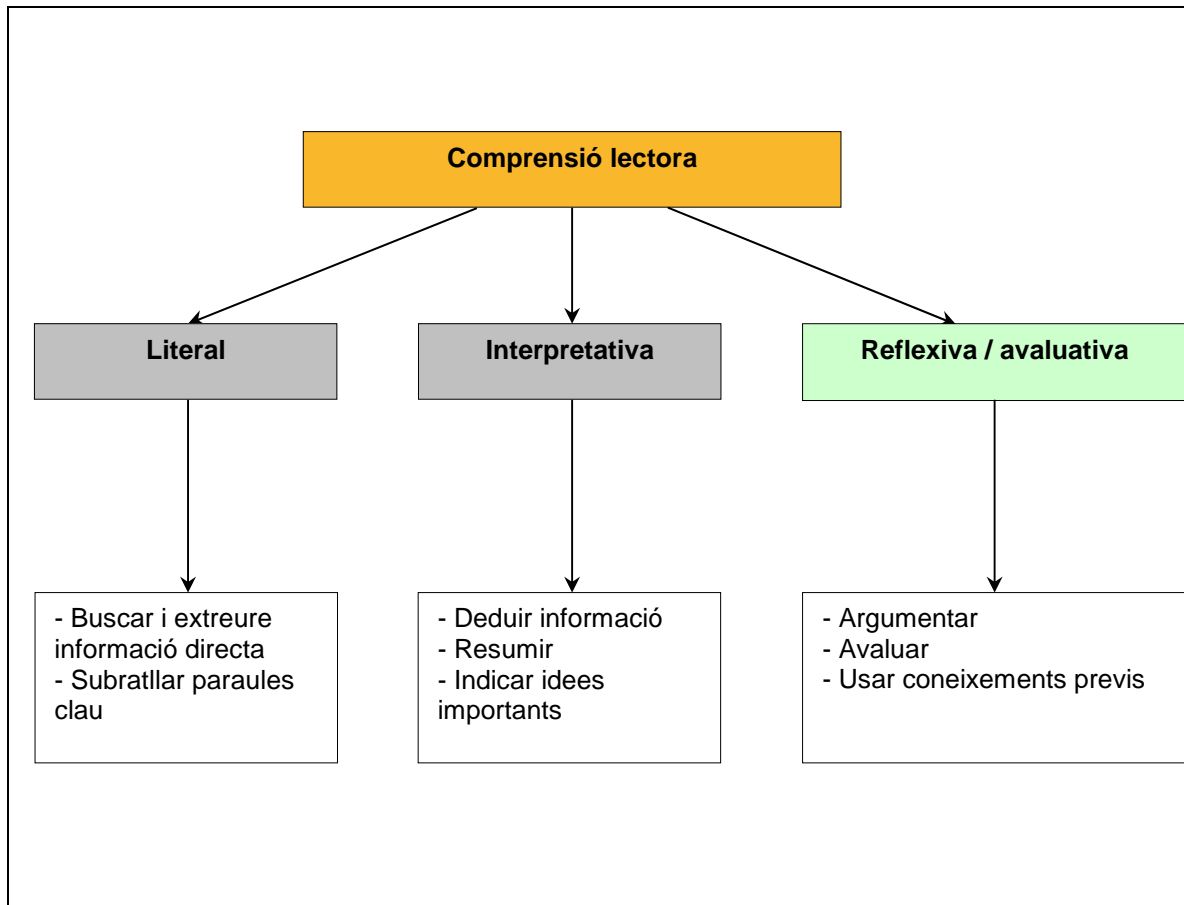
Per poder arribar al missatge que transmet un text escrit, l'alumne/a ha de conèixer la naturalesa de la representació gràfica que li permet relacionar els signes gràfics amb uns elements sonors. L'aprenentatge d'aquest principi implica el coneixement de la relació grafia-so per tal de fer aquesta descodificació d'una manera prou àgil.

Quan l'aprenent de lector/a té la capacitat d'atenció i el raonament centrat en aquests aspectes més inicials o bàsics, no disposa de recursos cognitius per fer una comprensió del text; per contra, com més àgil és aquesta descodificació més pot centrar-se en el contingut del text.

La lectura àgil implica la via de reconeixement ràpid de paraules (o via lèxica), es tracta d'un reconeixement global de la paraula escrita que inclou no només la forma gràfica sinó també el significat i altres informacions com la pronunciació. També pot implicar el coneixement de la classe gramatical necessària per a l'ús adequat de la paraula dins del text. Això no vol dir que per utilitzar la via lèxica s'hagi de ser capaç de dir explícitament a quina categoria gramatical correspon la paraula, ni d'assenyalar els morfemes que té, etc., és a dir, que no implica una reflexió metalingüística conscient.

Tipus de comprensió lectora

La comprensió es pot fer a diferents nivells. Segons l'actuació que fa el lector/a, pot extreure la informació directament del text, o bé pot deduir-la, o finalment, pot prendre un punt de vista més personal i crític.

Quadre 1. Comprensió lectora

- 1. Literal o d'obtenció d'informació:** s'extreu la informació directament del text. Consisteix a seleccionar únicament la informació pertinent segons la pregunta que es faci o segons la informació que s'està buscant. Es tracta d'un tipus molt important de treball lector, però no garanteix que el lector/a sigui capaç de traslladar aquell coneixement a altres situacions; fins i tot pot no entendre allò que se li pregunta i limitar-se a repetir allò que ha llegit.
- 2. Interpretativa o inferencial:** el lector/a dedueix la informació que busca a partir de la informació que extreu del text. També es considera interpretativa la reformulació de la informació rebuda del text, és a dir, el fet de tornar a explicar allò que s'ha llegit amb unes altres paraules o bé fer-ne un resum o assenyalar-ne les idees més importants. Per arribar a aquest nivell de comprensió, s'han de posar en joc els coneixements previs, i és a partir d'aquests i de la lectura del text que es podrà arribar a fer les deduccions necessàries.

- 3. Reflexiva o avaluativa:** el lector/a no només posa en funcionament els seus coneixements previs sinó també els seus criteris i opinions. Pot emetre judicis, avaluar la utilitat o la veracitat de la informació rebuda, posar-se en el lloc del personatge protagonista, etc.

Què implica la comprensió lectora

La comprensió lectora s'inicia fins i tot abans del procés de descodificació del text. Abans d'enfrontar-se amb el contingut concret, el mateix format i el suport físic ja aporten informació. Aquesta informació s'ha adquirit a partir d'experiències inicials que permeten reconèixer de quin tipus de text es tracta i què se'n pot esperar. Per això és important que es proposin textos reals i amb formats reals als alumnes.

Durant la lectura, el lector/a expert (professor/a) realitza un diàleg amb el text, i el lector debutant (alumne/a) és ajudat pel professor/a en aquest diàleg. És necessari que l'alumnat arribi a fer una interpretació del text, amb l'ajuda dels coneixements que es tinguin del tema. També és convenient que l'alumne/a pugui arribar a avaluar la pròpia comprensió i comprovar si respon als motius pels quals ha iniciat la lectura. D'altra banda, també ha d'arribar a ser capaç d'anticipar allò que vindrà a continuació, de comprovar les hipòtesis que ha fet al llarg de la lectura i reformular-ne d'altres a mesura que va avançant en el text.

Els procediments d'anàlisi i síntesi del contingut que es fan durant la lectura permeten reformular allò que s'ha llegit, dir-ho amb les pròpies paraules, fer-ne un resum, un comentari i fins i tot una crítica. També permeten aplicar els coneixements adquirits en altres àmbits, per exemple, seguir els passos per muntar una joguina aplicant allò que s'ha llegit.

De tot el que s'ha dit fins ara, es desprèn que la comprensió lectora, la lectura, implica un procés en el qual la persona que llegeix, a més de la descodificació del text, realitza tot un seguit d'actuacions estratègiques que la duen a fer-se seu el contingut del text.

En el moment de l'aprenentatge, cal que les diferents accions que fa el lector/a expert d'una manera més o menys inconscient i automàtica, les porti a terme d'una manera explícita per ensenyar l'alumnat per tal que serveixen de model. D'aquesta manera ajuda l'alumne/a perquè les pugui aplicar, primer amb tot el grup i de manera més o menys pautada, després per passar a reflexionar-hi amb l'ajuda de l'adult, i finalment per realitzar-les de forma autònoma.

Estratègies de comprensió

Estratègies de comprensió lectora		
Abans	Durant	Després
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Objectius: per què es fa la lectura. ✓ Hipòtesis o idees: què s'espera aprendre, trobar en el text. ✓ Activació dels coneixements previs: què se'n sap, del tema. ✓ ... 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Confirmació, correcció de les idees. ✓ Recapitulació parcial o global. ✓ Control de la comprensió mitjançant preguntes i respostes. ✓ ... 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Avaluació de la comprensió. ✓ Recapitulació parcial o global. ✓ Valoració, comentaris. ✓ Comunicació escrita, oral. ✓ Producció d'algun text. ✓ ...

Quadre 2. Estratègies de comprensió lectora

Una forma d'organitzar les estratègies de comprensió lectora és tenir en compte la dimensió temporal del procés.

En aquest sentit, es poden distingir tres moments per a la comprensió del text, cadascun dels quals requerirà d'estratègies diferents: abans, durant i després de la lectura.

- **Abans de la lectura**

Objectius de la lectura: qualsevol acte de lectura té un objectiu, que pot ser lúdic, de recerca d'informació o bé d'aprenentatge. Els propòsits de la lectura constitueixen la motivació necessària per passar a l'acció de llegir. Al mateix temps determinen la manera en què es realitzarà aquesta lectura. Per exemple, serà una lectura més selectiva si se cerca una informació concreta o una lectura més aprofundida si l'objectiu és estudiar el tema, etc.

Formulació d'hipòtesis: el material, les il·lustracions, la presentació i els indicis textuais (títol, subtítols, tipus de lletra, etc.) aporten una informació que permet preveure de quin tipus de text es tracta i quin tipus de contingut té.

Activació dels coneixements previs: es poden fer hipòtesis sobre el text des del moment en què ja s'han tingut experiències prèvies amb textos semblants. Al mateix temps, els coneixements previs sobre el contingut en permetran la comprensió; com més allunyat estigui un text de les experiències i dels coneixements del lector/a, més difícil serà d'entendre'l. Cal tenir present que aquests coneixements previs poden provenir de l'experiència intrínseca personal,

de l'entorn immediat (família, escola, amistats...) i de l'entorn sociocultural (normes, valors, interculturalitat, plurilingüisme...).

- Durant la lectura

Formulació d'hipòtesis: durant la lectura es va anticipant el contingut que vindrà a partir del que ja s'ha interpretat. Aquestes hipòtesis es posen de manifest a diferents nivells, tant de paraules, com de frases, com de tot el text. Per exemple, es pot deduir el significat d'una paraula que no es llegeix bé en el text o l'estructura narrativa ens fa preveure que els personatges faran alguna cosa per tal de resoldre el conflicte que tot just es dibuixa en la introducció de la història.

Confirmació o rebuig de les hipòtesis: les diferents hipòtesis s'aniran confirmant o rebutjant a mesura que s'avança en la lectura. Aquest procés durà a la formulació de noves hipòtesis que seran confirmades o rebutjades més endavant.

Recapitulació: per entendre un text cal que es retingui en la memòria immediata la informació ja obtinguda. Les informacions es relacionen entre si, de la mateixa manera que el lligam entre els coneixements previs, i la nova informació obtinguda, és la que genera la interpretació que en fa el lector/a.

Control de la comprensió: paral·lelament a la interpretació de l'escrit, es poden detectar les incomprensions possibles i decidir si cal continuar amb la lectura per obtenir més informació o és més prudent rellegir, si cal cercar una paraula al diccionari, o bé fer servir altres estratègies per evitar els buits d'informació.

- Després de la lectura

Avaluació de la comprensió: per fer una avaluació es pot respondre i aprendre a elaborar preguntes pertinents de diferents nivells de comprensió (literal, interpretativa i reflexiva).

Recapitulació: es poden recuperar diferents aspectes de la memòria d'un text per mitjà de la recapitulació, relacionant el contingut del text amb altres informacions.

Comunicació: es poden combinar diferents activitats per desenvolupar les habilitats comunicatives (llenguatge oral – lectura – escriptura) i d'aquesta manera captar les idees principals, resumir, controlar la comprensió, conversar per compartir les idees i les relacions personals que provoca el text amb funcionalitat comunicativa.

Creativitat: llegir una part d'una història (inici o final) per anticipar la resta o esbrinar com ha estat l'inici de la història són formes de estimular la creativitat. També ho és el treball de síntesi o aplicació relacionada (representació en diferents organitzadors gràfics, com ara, taules, esquemes, diagrames, mapes conceptuals, etc.).

Valoració: si el text ha respost a les expectatives plantejades, es pot avaluar reflexionant sobre si ha agradat, si ha sorprès, si el recomanaria, etc.

Orientacions per a la seqüència didàctica de comprensió lectora

Per planificar la seqüència didàctica caldrà tenir en compte:

- El text, la seva longitud i complexitat i el tipus de text.
- El suport en què es presenta.
- El coneixement que la persona que llegeix té sobre el tema.
- El domini del procés de descodificació.
- La capacitat per relacionar les diferents idees contingudes en el text.
- El tipus de comprensió que requereixen els objectius de la lectura.
- Les respostes i aplicacions que es poden demanar després de la lectura.

A tots els **nivells de complexitat** dels textos cal plantejar, però, activitats i preguntes que requereixin graus **de comprensió**. Fins i tot quan l'alumnat no té els aspectes més bàsics de la lectura ben assolits i això fa perillar la seva comprensió, ho poden fer a partir de la lectura feta per altres persones, per exemple, els professors. L'alumne ha de poder respondre, de manera oral o per escrit, o portar a terme activitats que impliquin diferents nivells de comprensió.

1. Essencialment la dificultat dels textos es pot graduar en funció de *diferents elements que en faciliten la comprensió*. Per exemple imatges, comentaris, format, etc., i per la complexitat lingüística i d'informació dels textos presentats. En el moment de plantejar situacions d'ensenyament i l'aprenentatge, cal tenir molt present les ajudes que es proporcionen i la seva progressiva retirada, que permetrà que l'alumne/a avanci i sigui cada vegada més autònom en l'aprenentatge.
2. La dificultat també ve donada per *l'objectiu de la lectura*. En aquest sentit és interessant observar com una mateixa activitat pot variar el nivell de dificultat segons el tipus d'intervenció que es fa: si ha d'extreure una informació més global, si ha de ser més detallada, si ha de fixar-se en aspectes formals, etc.

L'objectiu de la lectura pot implicar diferents graus de comprensió. De les comprensions avaluades, en la comprensió literal l'alumne/a ha de tenir molt clar quin és el seu objectiu de lectura i ha de seleccionar la informació pertinent. En la comprensió inferencial, a més del procés anterior, ha de donar nous significats al contingut estricte del text.

3. Un element que és decisiu per facilitar la comprensió d'un tema és la *informació prèvia que en té el lector/a*. Les experiències prèvies dels alumnes d'un mateix grup-classe poden ser molt diverses depenent de circumstàncies diferents: l'entorn familiar, cultural, social, etc. Cal recordar que, en el plantejament de les activitats d'ensenyament i aprenentatge de la comprensió escrita, és fonamental activar coneixements previs.

Un altre factor fonamental, en el plantejament de la realització cada cop més autònoma de la comprensió lectora, és *l'aprenentatge de les estratègies* diferents que aquesta implica. En un primer moment el model de l'ensenyant expert (un expert és qui pot explicar oralment les diferents estratègies que utilitza durant la comprensió del text) és una font d'aprenentatge fonamental. Si s'utilitza per modelitzar l'ensenyament, posteriorment cal demanar a l'alumne/a que apliqui aquestes estratègies d'una manera conscient. Una forma de fer-ho és mitjançant el comentari en el grup d'iguals orientat a la resolució d'una tasca, per passar més endavant a fer-les de manera més autònoma i automàtica.

En el procés d'ensenyament cal situar, sempre que sigui possible, les activitats de comprensió lectora en *contextos reals*, que donaran uns objectius de lectura i una motivació que ajudarà a avançar en l'aprenentatge i superar les dificultats que es vagin plantejant.

També cal tenir en compte la *diversitat de textos* que hi ha al nostre entorn, ja que cadascun dels textos implica una estructura interna diferent. Si no es proposen situacions comunicatives que impliquin mitjans diferents, diverses tipologies textuals i diferents registres (formals i informals), serà més difícil interpretar-los.

Els *mitjans digitals* comporten noves formes de presentació dels textos i noves formes de lectura: lectura no-lineal a causa de l'hipertext, lectura interactiva amb possibilitat de participació i de resposta, lectura amb un format multimèdia de diverses formes de representació (fotografies, il·lustracions, vídeo, àudio digitals). A més a més, els textos es presenten no només amb llenguatge sinó acompanyats de diversos signes i gràfics i amb ajudes que poden activar els coneixements previs. Tot això requereix tipus de processos de comprensió específics i diferents estratègies per al seu aprenentatge.

Tenint en compte tots aquests factors, també cal plantejar activitats de comprensió lectora que permetin millorar les habilitats requerides pels textos digitals.

Algunes consideracions sobre el procés d'aprenentatge de la comprensió lectora

Com hem comentat anteriorment és important saber descodificar un text i saber llegir-lo en veu alta correctament. Un infant que no sap descodificar, o que ho fa d'una manera errònia i poc automàtica, té la seva atenció tan centrada en aquests aspectes més bàsics que no és capaç d'entendre el que llegeix. Si la descodificació falla també falla la comprensió. Per millorar **la descodificació**, cal fer activitats que afavoreixin el pas de la via indirecta (o via que es fa servir per descodificar, i que implica la relació de correspondència fonogràfica), a la via directa o lèxica de reconeixement ràpid de paraules. A més, cal oferir models de lectura expressiva i preparar l'alumnat per a la lectura en veu alta. Aquestes qüestions bàsiques no es poden oblidar, però cal anar més enllà.

Sovint es plantegen les activitats de lectura com a activitats de lectura expressiva o com activitats que demanen, únicament, donar solucions i respondre preguntes. Aquestes són més activitats d'avaluació mesuradora que d'aprenentatge, ja que no impliquen cap tipus de plantejament abans ni durant la lectura i sovint tampoc es comenten les diferents vies de solució de les activitats plantejades després de la lectura. Els comentaris i les reflexions fets per l'alumnat en el context del grup-classe són una font d'aprenentatge i faciliten l'avaluació continua per part de l'ensenyant.

Per incidir en la comprensió cal ensenyar les estratègies, que aquesta implica. Durant l'aprenentatge, és fonamental el paper de **model que hi fa el professor/a com a lector/a expert**. Cal que les diferents accions que fa abans, durant i després de la

lectura, d'una manera més o menys inconscient i automàtica, les realitzi de forma explícita: que expliqui tot el que fa i tot el que pensa mentre va llegint.

Posteriorment cal plantejar l'aplicació d'aquestes estratègies, primer amb tot el grup i de manera més o menys pautada. Una bona manera de fer-ho és mitjançant el comentari en el grup d'iguals orientat a la resolució d'una tasca, més endavant es passarà a reflexionar-hi amb l'ajuda de la persona experta, i, finalment, s'arribarà a l'aplicació de les diferents estratègies de forma autònoma.

Igualment, en la línia d'afavorir la reflexió, cal tenir en compte que s'han de plantejar situacions que requereixin diferents nivells de comprensió.

Encara que l'infant no tingui la descodificació prou àgil, a partir de la lectura en veu alta de la persona adulta o d'altres alumnes més experts ja es poden introduir les diferents estratègies de comprensió. Cal explicitar-les i fer-les en un primer moment de manera col·lectiva i guiada, per passar més endavant a fer-les d'un manera més autònoma i individual. El modelatge és un dels procediments d'ensenyament i d'aprenentatge més productius, molt més que l'explicitació exclusivament verbal o els consells i orientacions descontextualitzats.

Les **estratègies de comprensió** són un procediment comú a totes les llengües. L'ensenyament d'aquestes estratègies en una d'elles reverteix en les altres.

- 1. Textos reals:** com ja hem dit anteriorment, en treballar la comprensió escrita, cal tenir en compte que, abans d'enfrontar-se amb el contingut concret, el mateix format i el suport físic ja aporten informació. Aquesta informació s'adquireix a partir d'experiències prèvies i permet reconèixer de quin tipus de text es tracta (publicitat del supermercat, un llibre de text, o unes instruccions de muntatge) i què se'n pot esperar.

Per això és important que es proposin textos reals i amb formats reals.

En aquest sentit és interessant veure que cada tipus de text i de suport tenen una estructura i unes característiques diferents. Per això cal fer propostes didàctiques de lectura similars a les que els lectors fan a la vida quotidiana.

- 2. Lèxic contextualitzat:** en plantejar activitats de comprensió lectora, caldrà controlar la dificultat del text. Aquesta ve donada per la seva longitud, però també per la complexitat de les idees que comunica, pel tipus de frases que utilitza, pel lèxic i també per la major o menor proximitat del tema tractat amb els coneixements previs.

Hi ha mancança de comprensió que ve determinada pel desconeixement del lèxic o per la incapacitat de deduir el seu significat a partir del context. En aquest cas la solució passa per proporcionar situacions en què s'usi el lèxic amb tota l'extensió del terme, és a dir: comprenent-lo i usant-lo de manera contextualitzada, en situacions comunicatives diverses. També cal donar estratègies per superar aquesta dificultat: com fer una deducció, cercar el significat al diccionari, etc. En general, el lèxic cal treballar-lo des de cada llengua, tot i que hi ha algunes paraules que si són molt similars, en el cas del català i castellà, es poden deduir.

A vegades, l'alumnat que pot tenir un nivell de comprensió baix entén totes les paraules, o gran part d'aquestes, però no comprèn el significat global de la frase, ja sigui per les seves característiques o pel desconeixement de la llengua; perquè la llargada o complexitat de les frases li resulta excessiva o bé és incapaç de relacionar les informacions que donen les diferents parts de la frase. Els i les

alumnes són capaços de comprendre'l d'una manera parcial, però tenen dificultats per establir relacions entre les idees que el text aporta.

- 3. Activitats variades:** algunes de les dificultats de comprensió són causades pel desconcert que plantegen determinades situacions noves, ja sigui pel seu contingut o plantejament. Les activitats de comprensió lectora han de ser variades i han de respondre a diferents situacions comunicatives que impliquin tipus de text i registres diversos.
- 4. Revisió de les activitats:** de tot el que s'ha dit fins ara, es desprèn que tot procés d'ensenyament i aprenentatge ha de tenir sempre present l'adquisició d'una progressiva autonomia. En aquest sentit és fonamental que l'alumnat adquireixi la capacitat de revisar les activitats que realitza. No es pot donar per acabada una activitat, ja sigui de lectura o no, sense que n'hagi fet una revisió, hagi vist si respon als objectius plantejats, si les respostes donades són correctes, etc.

Qüestionaris per a la millora de la comprensió lectora

Els qüestionaris que es presenten a continuació són uns models que pretenen ajudar a l'autoavaluació i la recollida sistemàtica d'informació de diferents aspectes de la comprensió lectora.

A partir de la compleció dels qüestionaris es pot generar un procés de reflexió pedagògica i debat en el si de l'equip docent del centre que facilitarà arribar a propostes d'intervenció per a la millora dels resultats.

Estratègies de comprensió lectora <i>comprensió lectora</i> A classe:	Molt sovint	Sovint	Alguna vegada	Gairebé mai
1. L'ensenyant actua de model explicitant les estratègies de comprensió que l'alumnat haurà d'aplicar després de manera autònoma.				
2. Abans de començar a llegir un text, es demana que se n'observin les característiques formals i que se'n facin deduccions.				
3. Es fan activitats relacionades amb l'activació de coneixements previs, abans de la lectura d'un text.				
4. Abans de llegir s'especifica el propòsit de la lectura, és a dir, el motiu per llegir: cerca d'informació, contrast d'opinions, lúdic, etc.				
5. Es demana que durant la lectura es facin anticipacions del contingut i que es corroborin o es rebutgin,				
6. Es demana que durant la lectura, en un determinat punt d'inflexió, es recapituli sobre allò que s'ha llegit.				
7. Es fan activitats que requereixen una comprensió literal.				
8. Les activitats proposades requereixen seleccionar informació.				
9. Es fan activitats que requereixen inferir informació del text.				
10. Es fan activitats que requereixen interrelacionar informació procedent de fonts diverses (diferents textos, imatges...).				
11. Es duen a terme activitats que requereixen una comprensió crítica (valorar la informació rebuda, posar-se en el lloc d'un altre, donar una opinió...).				
12. Es fan activitats en què s'han de resoldre diferents tipus de situació per demostrar-ne la comprensió: preguntes obertes, tancades, respostes d'opció múltiple, realitzacions gràfiques o motrius, respostes orals, escrites...).				
13. Es proposen activitats de síntesi de la lectura graduades amb un major o menor suport per tal que s'apregui a resumir textos i a buscar-ne el tema i les idees principals.				

Participació de l'alumnat i ajustament <i>comprensió lectora</i> A classe:	Molt sovint	Sovint	Alguna vegada	Gairebé mai
1. Es plantegen activitats de lectura a partir de situacions que es donen a l'aula i al centre.				
2. Es tenen en compte les aportacions i experiències de l'alumnat.				
3. S'especifica el propòsit de cada lectura, és a dir, es té clar el motiu pel qual s'està realitzant la lectura, cerca d'informació, contrast d'opinions, lúdic, etc.				
4. Es demana que durant la lectura es facin pauses que permetin reflexionar sobre el seguiment del missatge del text, és a dir, sobre el nivell de comprensió.				
5. Es proposen activitats de comprensió lectora graduades amb un major o menor suport, per part de l'ensenyant, per tal que l'alumnat avanci en la mesura de les seves possibilitats.				
6. Es fan lectures preparades per incidir en els aspectes formals: entonació i descodificació.				
7. S'ajuda a expressar el missatge rebut amb les pròpies paraules per tal de comprovar-ne la comprensió.				
8. Es gradua la dificultat de les activitats oferint suports i orientacions diferents segons les característiques de cada alumne/a.				
9. Es graduen les dificultats de les activitats successives, per poder adquirir un domini cada cop més gran en la realització de les tasques i una autonomia en les pròpies actuacions.				
10. Es proposen situacions en què s'hagin de revisar les respostes donades.				
11. Un cop acabada una activitat, es demana reflexionar sobre: què s'ha après, quins aspectes estan més reeixits, quins s'haurien de millorar, etc.				

Coneixement del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge <i>comprensió lectora</i>	Molt sovint	Sovint	Alguna vegada	Gairebé mai
A classe:				
1. Es presenten textos escrits de tipologia diferent: descripcions, poemes, contes, notícies, textos expositius, instructius, discontinus...				
2. Es proposen textos reals i amb formats reals i se n'observen les seves característiques formals.				
3. Es treballa la comprensió lectora de forma sistemàtica i aprofitant totes les funcionalitats que aporta la quotidianitat.				
4. Es demana la lectura de textos en suport digital, amb hipertext i multimèdia. (Internet i aplicacions informàtiques. Lectura en pantalla)				
5. Es presenten textos complementats amb diferents suports i acompanyants amb imatges i/o àudios.				
6. Es fa reflexionar sobre el lèxic desconegut i la possibilitat de deduir-ne el significat a partir del context o bé a partir del coneixement d'altres llengües.				
7. Es plantegen activitats que afavoreixen la reflexió sobre el lèxic per generalitzar els aprenentatges fets a partir de la lectura.				
8. Es plantegen activitats que afavoreixen la reflexió sobre la morfosintaxi, per tal de generalitzar els aprenentatges fets a partir de la lectura.				
9. Es llegeixen i comenten textos escrits, per tal de tenir models correctes: estructura del text, lèxic, expressions, ús d'anàfores, etc.				
10. S'analitzen comparativament diferents textos semblants quant al contingut i diferents quant a l'enfocament o al registre.				

Document extret de:

Orientacions per a la millora de la comprensió lectora i l'expressió escrita

Departament d'Educació, novembre de 2010